

Norges Forskningsråd

Innspill til ny forskningsmelding

Det historisk-filosofiske fakultet, NTNU, anmoder om at NFRs vedtatte strategi for humanistisk forskning innarbeides i den nye forskningsmeldingen.

Fakultetet viser for øvrig til NTNUs uttalelse, men har imidlertid noen synspunkter på velferdsforskning som vi ønsker å sende inn i forbindelse med det pågående arbeidet:

Det historisk-filosofiske fakultet, NTNU ser svært positivt på signalet om å løfte fram forskning for å møte velferdsstatens utfordringer som et tematisk satsingsområde. Det er i dag stor internasjonal interesse for den nordiske velferdsstatsmodellen, både politisk og i forskningen. Det er viktig å få kunnskap om hvorvidt, eventuelt på hvilken måte og hvorfor, den norske/nordiske velferdsstaten er under nedbygging og nødvendig å få bedre forståelse av de mekanismer som fører til henholdsvis inkludering og ekskludering, og som har konsekvenser for blant annet integrasjon, fattigdom, og kjønnsbetingede forskjeller. Det er en økende grad av ulikhet i befolkningen, blant annet mellom etniske grupper og mellom mødre som er alene med barn og andre mødre. Samtidig har Norge en sterk likestillingsideologi og klare mål om likestilling mellom mennesker. Etnisitet, mangfold og likestilling er sentrale stikkord for utfordringer i den moderne velferdsstaten.

Den forskningen som skal møte disse utfordringene må være flerfaglig og ta i bruk humanioras verktøykasse *i tillegg til* samfunnsvitenskap. Humanistisk forskning profilerer sin inngang til slike problemer gjennom en orientering mot kulturanalyse som verktøy i utforskningen av samfunnsproblemer og evner på den måten å studere betydningsdannelse og vitensproduksjon. Det er folks virkelighetsforståelse, hvordan denne opprettholdes eller endrer seg, og forhandlinger om hva ting skal bety, som undersøkes. På individnivå kan man konstatere hvordan dette peker ut subjektposisjoner for en selv og andre, og hvordan sannhetspåstander om oss og andre henger sammen. Men meningsdannelse har også materielle effekter. Når mange *nok* er enige om at noe er sant eller ikke sant, rett eller galt, viktig eller uviktig, får det konsekvenser for beslutninger og holdninger som i sin tur avtegner seg i så vel folks samhandling som i samfunnets institusjoner, i lover og regelverk. Slike materielle effekter bør være et felt for kulturanalyse.

Postadresse	Org.nr. 974 767 880	Besøksadresse	Telefon	
7491 Trondheim	E-post:	Bygg 2, nivå 5	+ 47 73 59 65 95	
	hf-fak@hf.ntnu.no	Dragvoll	Telefaks	
	http://www.hf.ntnu.no	7049 Trondheim	+ 47 73 59 10 30	Tlf: + 47

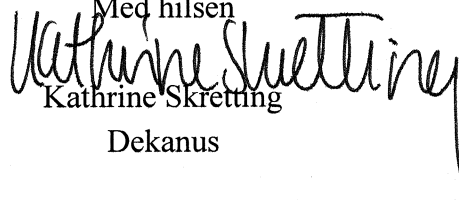
All korrespondanse som inngår i saksbehandling skal adresseres til saksbehandlerenheten ved NTNU og ikke direkte til enkeltpersoner. Ved henvendelse vennligst oppgi referanse.

Når vi skal forstå sammenvevinger av maktdimensjoner som kjønn, klasse, "rase" og seksuell orientering og virkningene av slike sammenvevinger på samfunnsnivå og for folks selvforståelse, gir de senere års feministiske kulturanalyse viktige bidrag. Et grunnleggende poeng i slik analyse er at maktdifferensierende kategorier (kjønn, klasse, etnisitet, "rase" samt mer lokale kategorier) ikke kan forstås additivt, men må analyseres som interseksjoner som kan forsterke, men også på forskjellig måte motsi hverandre. Mer kunnskap om hvordan dette foregår kan ha direkte relevans for velferdspolitik. Det samme kan utforskning av det som kalles majoritets – og minoritetsgjørende prosesser ha. På hvilke måter hindres eller stimuleres etniske grupper til å inngå i kategorien "majoritet"? Hva betyr det når etterkommere etter innvandrere i andre og tredje generasjon omtaler seg selv som utlendinger? Vi mener at det ligger kunnskaper med et stort potensial for å forstå mer om mekanismer rundt inkludering og ekskludering i forskning rundt denne typen problemstillinger.

"Normativ bærekraft" kan identifiseres som et grunnleggende perspektiv for forskning og utvikling. Det bør omfatte både deskriptive og preskriptive aspekt for ikke bare å kunne beskrive og fortolke utviklingstrekk i velferdsstatens verdier, men også gi muligheten for å spørre hva velferdsstatens verdier bør være. Hvilke institusjoner og praksiser som kan regnes som legitime, eller illegitime, gitt de normative ideer om rettferdighet, likhet og solidaritet som synes å underbygge idealet om velferdsstaten? Innenfor for eksempel feltet migrasjon, vil en preskriptiv forståelse av begrepet "normativ" åpne for følgende aktuelle problemstillinger: er det legitimt å ekskludere innvandrere med midlertidig oppholdstillatelse fra visse velferdsgoder, sett i lys av den norske velferdsstatens verdier? Hvilke velferdsgoder bør arbeidsmigranter ha tilgang til, gitt normative idealer om rettferdighet, likhet og solidaritet? Åpner velferdsstatens idealer opp for at barn uten oppholdstillatelse bør få tilgang til offentlige helsetjenester og skolegang?

Velferdsstatsforskning har i stor grad vært forstått som samfunnsvitenskapenes arbeidsområder. Etter Det historisk-filosofiske fakultets mening er det behov for en fornyet forskning for velferd som nyttegjør seg de muligheter for forståelse og innsikt som ligger i de humanistiske fagenes interesseområder og analysestrategier. Det gjelder ikke minst de komplekse sammenhenger den norske/nordiske velferdsmodellen inngår i og de idealer og mål den har som ambisjon å oppbære også i et fleretnisk samfunn.

Med hilsen

Kathrine Skretting
Dekanus

Ivar Østerlie

Fakultetsdirektør